

BIBLIOTEKA „USPEH”

113

PRESTANI DA IGRAŠ NA SIGURNO

Kako da postanete hrabriji u poslu,
liderstvu i životu

Dr Mardži Vorel

Finesa

Beograd, 2022.

Naslov originala:
Stop playing safe
Margie Warrell

All Rights Reserved. This translation published under license with
the original publisher John Wiley & Sons, Inc."; and (v) any other
copyright, trademark or other notice instructed by Wiley.

Izdavač

Finesa d.o.o. Beograd, Krunska 36
tel: +381112645122; +381646454859
www.finesa.edu.rs

Za izdavača

Lidija Maričić

Glavni urednik

Lidija Maričić

Urednik izdanja

Danica Banzić

Prevod

Jasna reč

Lektura i korektura

Gordana Sajić Jovanović

Grafička priprema

iLearn d.o.o.

Dizajn korica

Marija Milenković

Štampa

F.U.K. Beograd

Tiraž: 1000

ISBN: 978-86-6303-083-1

Beograd, 2022.

„U današnjoj kulturi „igre na sigurno”, ovo je knjiga koju mora da pročita svako ko želi da preduzima pametne rizike uz pomoć kojih će sebe i druge da izdigne na viši nivo. Ako vas je ikada sputavao strah od neuspeha ili greške, ovo je knjiga za vas. Kupite je. Pročitajte je. Usudite se!”

— **MARŠAL GOLDSMIT**, THINKERS50 SVETSKI BR. 1 TRENER ZA RUKOVODIOCE I PISAC U OBLASTI LIDERSTVA

Potrebna je hrabrost da bi se napravio bolji svet. Knjiga „Prestani da igraš na sigurno” vam daje putokaz kako da preduzmete hrabre korake koji su potrebni da biste napredovali u svetu koji je istovremeno i brz i nesiguran. Ukoliko tragate za inspirisanim napretkom u liderstvu i životu, morate pročitati ovu knjigu!

— **MAJA HARI**, POTPREDSIEDNICA ODELJENJA ZA GLOBALNU STRATEGIJU I OPERACIJE, TWITTER

Mardži je istinski stručnjak u polju umeća uspeha. Njena nova knjiga je istovremeno inspirativna i praktična. Ona predstavlja moćan priručnik kako da stvorite život o kojem ste sanjali.

— **SAJMON REYNOLDS**, AUTOR BESTSELERA „ZBOG ČEGA LJUDI PODBACUJU”

Mardži Vorel nudi moćne i praktične savete za prevazilaženje našeg urođenog straha od rizika i ranjivosti. Ovo je knjiga vredna ponovnog čitanja za sve one koji teže tome da postanu najbolja verzija sebe.

— **DR GORDON LIVINGSTON**, AUTOR KNJIGE „PRERANO OSTARELI, PREKASNO PAMETNI”

Prilagođavanje promenama i rizikovanje su ključni za vaš uspeh. Ova knjiga će vam pomoći i sa jednim i sa drugim. Nabavite je, pročitajte je, uživajte u rezultatima.”

— **DŽON GORDON**, AUTOR BESTSELERA „AUTOBUS ENERGIJE” I „SEME”

Knjiga „Prestani da igraš na sigurno” vam pruža putokaz kako da se nosite sa nesigurnošću i pronađete hrabrost da ostvarite smislene promene na svom radnom mestu, u karijeri i životu.

— **REBEKA HAJNO**, PROFESORKA MENADŽMENTA U MEKDONOU ŠKOLI ZA BIZNIS UNIVERZITETA DŽORDŽTAUN

Jedan jedini pogled na naslov moje poslednje knjige, a potom na naslov ove knjige, dovoljan je da vam kaže zbog čega mi se ona dopada! „Prestani da igraš na sigurno” će vam pomoći da ovladate hrabrošću da preduzimate rizike koji imaju smisla – i omogućiće vam da dođete do željenog uspeha.

— **RENDI GEJDŽ**, AUTOR KNJIGE „RIZIČNO JE SADA BEZBEDNO”, BESTSELER MAGAZINA NJUJORK TAJMS

„Prestani da igraš na sigurno” je više od knjige; to je vodič za celovit i odvažan život. Ovo je jedna od onih retkih knjiga koje su istovremeno originalne, inspirativne i, iznad svega, korisne. Mardži Vorel je vodeći stručnjak u pokretu izgradnje hrabrosti i knjiga „Prestani da igraš na sigurno” pokazuje kako previše sigurnosti može da bude opasno.

— **BIL TREŽURER**, PREDSEDNIK KONSULTANTSKE KUĆE GIANT LEAP I AUTOR KNJIGE „HRABROST IDE NA PO-SAO”

—
—

Praktična, moćna i inspirativna. U nesigurnim vremenima, ovo je vodič koji zaista morate da pročitate jer do detalja govori o tome kako da se nosite sa svojim izazovima i kako da pronađete samopouzdanje da zauzmete svoje mesto i napredujete u novoj ekonomiji. Cela vaša firma treba da pročita ovu knjigu!

— **SUZI POMERANC**, AUTOR BESTSELERA, MASTER
TRENER I IZVRŠNI DIREKTOR FIRME INNOVATIVE LEADERSHIP INTERNATIONAL LLC

Najviše žalimo zbog onih rizika koje nismo preduzeli. Knjiga „Prestani da igraš na sigurno” će vam uliti hrabrost da više uradite i doživite, a da manje žalite. Pročitajte je. Primenite sve to. Uživajte u nagradi koju donosi smeliji život.

— **ČESTER ELTON**, AUTOR BESTSELERA „PRINCIP ŠARGAREPE”, „LIDERSTVO UZ ZAHVALNOST” I „ANKSIOZNOST NA POSLU”

—
—

SADRŽAJ

O Mardži xi

Predgovor xiii

Uvod xv

PRVI DEO

SUŠTINSKA HRABROST IZGRADITE SVOJU OSNOVU 1

1 POSTANITE SVESNI SVOJE SVRHE *Odredite kako ćete meriti uspeh* 3

2 OKRENITE SE RIZIKU *Šanse su bolje nego što mislite* 25

3 ZAVREDITE POVERENJE *Uskladite hrabre poteze sa ispravnim potezima* 57

DRUGI DEO

OPERATIVNA HRABROST OSLOBODITE USPAVANI POTENCIJAL 75

4 GOVORITE HRABRO *Prihvatite neprijatnost ključnih razgovora* 77

5 NAUČITE, ODUČITE I PONOVO NAUČITE *Način razmišljanja koji vas je doveo dugo vas neće odvesti tamo gde želite da stignete* 99

6 PRIHVATITE PREPREKE *Preoblikujte neprilike kako biste napredovali* 123

7 BUDITE ODVAŽAN LIDER *Negujte kulturu koja podstiče hrabrost, a ne strah* 153

TREĆI DEO

SAMO HRABRO PRIPREMITE SE ZA USPEH! 159

8 VERUJTE U SEBE *Ne čekajte da postanete hrabri... Usudite se!* 185

Izjave zahvalnosti 203

O MARDŽI

DR MARDŽI VOREL poseduje raznoliko međunarodno iskustvo u oblasti biznisa, koučinga i psihologije, i uz veliku strast ka oslobađanju potencijala kojeg strah često drži zarobljenim, teži tome da inspiriše ljude na hrabre poteze u današnjem svetu koji u sve većoj meri postaje obazriv.

Mardži živi svoju priču još od detinjstva koje je provela odrastajući u velikoj porodici na maloj farmi u ruralnoj oblasti Australije. Živela je i radila širom sveta više od 25 godina, i zadobila je poverenje globalnih brendova kao što su *Amazon*, *Dell*, *Google*, *Johnson & Johnson*, *L'Oreal*, *Morgan Stanley*, *NASA* i *Salesforce*, za koje je napravila transformativne programe koji ubrzavaju razvoj, pospešuju rezultate i osnažuju liderstvo.

Mardži je strastven zagovornik prava žena i inkluzivnog liderstva, počasni član Ženskog ekonomskog foruma, kao i član savetodavnog odbora Forbsove škole za biznis i tehnologiju, i redovno gostuje u medijima, uključujući TV emisiju *Today Show* i televizijsku kuću CNN. Njeni saveti su objavljeni u magazinima *The New York Times*, *The Week*, *Success*, *Washington Post* i *The Wall Street Journal*. U kolumni „Rad na hrabrosti” koju piše za magazin *Forbes*, kao i u podkastu „Hrabrost uživo”, Mardži prenosi zaključke njenih razgovara sa globalnim liderima i znalcima poput Ričarda Brensona, Stiva Forbsa, Tonija Robinsa, Bila Meriota, dr. Fila Mekgroua, Merien Vilijamson i dr. Džona Demartinija.

Naslov Mardžinog podkasta „*Hrabrost uživo*”, kao i naslovi njenih besteselera – „*Pronađite svoju hrabrost*”, „*Ostavite trag*”, „*Obučavajte hrabre*” i „*Vi to možete!*” – odražavaju strast koju ona unosi kako u svoje liderstvo, tako i u svoj život. Mardži je, takođe, ljubitelj avanturističkih putovanja, a posebno dugih izleta po lepim mestima – bilo da se penje na Kilimandžaro sa svojim mužem i njihovih četvoro dece hrabrog srca, ili da istražuje nacionalne parkove nedaleko od svog doma na periferiji Vašingtona DC. Mardži bi jako volela da se poveže sa vama putem društvenih mreža ili putem njenog veb sajta koji se nalazi na adresi www.margiewarrell.com.

PREDGOVOR

PRVIO IZDANJE OVE KNJIGE je napisano pre gotovo jedne decenije, tokom prve godine mog povratka u Australiju, nakon gotovo deset godina života u Sjedinjenim Državama. U to vreme, mnogo ljudi je tek počinjalo da se vraća u ravnotežu nakon svetske finansijske krize 2008. godine koja je uzdrmala njihov osećaj sigurnosti. Dok je svuda još uvek vladao strah, poslužila sam se saznanjima lidera s kojima sam radila, kao i sopstvenim istraživanjima, kako bih pomogla ljudima da „preispitaju rizik” i hrabro krenu napred usred opšte nesigurnosti.

Revidirano drugo izdanje knjige je napisano nakon još jednog preseljenja preko zemaljske kugle – ovaj put iz Singapura nazad u SAD – i još jedne, još veće, globalne krize. Mislim da je više nego tačno reći da je pandemija COVID-19 potresla naš osećaj sigurnosti i izdigla „faktor straha” na sasvim novi nivo.

Budući da sam svedočila tome kako ljudi donose iracionalne odluke motivisane isključivo strahom (jedna osoba koju poznajem je

celokupnu svoju penzijsku štednju podigla u kešu, strahujući da je kraj blizu), osetila sam se obaveznom da ažuriram i osavremenim ovu knjigu.

Naravno, uvek će da postoje opravdani razlozi da se odlučite za najsigurniju opciju. Pa ipak, kada se nad nama nadvija velika nesigurnost, moramo još obazrivije da razdvojimo one strahove koji nam koriste od onih koji nas teraju da donosimo isuviše oprezne odluke u svom poslu, u načinu na koji živimo, u svom liderstvu. Jer, iako igra na sigurno može da nam, kratkoročno, donese osećaj sigurnosti, ona nas u konačnom sprečava da preduzmemo upravo one korake koji bi nam pomogli da postanemo sigurniji – kao pojedinci i kao kolektiv – na duge staze.

Premda se čini da je svet danas rizičnije mesto nego što je bio u prošlosti, istina je da su rizici oduvek prisutni. Razlika je u tome što smo u današnjem digitalnom svetu koji „nikada ne spava” neprestano bombardovani informacijama koje čine da život izgleda rizičniji. Kada se osmelimo da se „okrenemo riziku” i da se zaputimo u nepoznato, tek tada možemo da iskoristimo mogućnosti koje se kriju iza naših izazova, da preoblikujemo prepreke u odskočne daske, i da povedemo sebe i druge u napredak i u više, a ne manje, bezbedan svet.

Tako da, ako vam se učinilo da se naslov ove knjige obraća baš vama, to nije slučajno. Nadam se da će stranice koje slede da vam uliju hrabrost da prihvatite neizvesnost i preduzmete rizike koji su potrebni kako biste sebi i onima koji vas okružuju otvorili nove mogućnosti.

U današnjoj kulturi straha, smelost da se izdignemo iznad svoje instinktivne želje da igramo na sigurno, da preduzmemo hrabre korake u rizičnim uslovima, postala je još veći imperativ.

UVOD

MOLIM VAS ZA JOŠ MALO STRPLJENJA, da se malo poigramo igre zvane „šta bi bilo kad bi bilo”. Zamislite da se nalazite u koži „budućeg sebe”, za deset godina, i da se osvrćete na današnji dan, kako čitate ovo što sad čitate, suočeni sa nepoznatom budućnošću, ali spremni da je maksimalno iskoristite.

Šta biste voleli da ste doživeli u svom poslu i karijeri, kao i u životu mimo njih? Koji uticaj biste voleli da ste ostvarili na živote drugih? Koje veštine ili virtuoznosti biste voleli da ste stekli? Kakva osoba biste voleli da ste postali?

Deset godina u ovom trenutku možda izgleda kao daleka budućnost. Pa ipak, to ste mislili i pre deset godina i eto... sada ste tu.

I narednih deset godina će vam proći, ovako ili onako. Pitanje je: šta ćete vi uraditi sa njima?

Život predstavlja jednokratnu isplatu za naše izbore. Međutim, previše često naše izbore diktira strah – strah od toga šta bi moglo da

pođe po zlu; strah od toga da nemamo ono što je potrebno, strah od toga da ne ispadnemo budale, da ne „provale” da smo na neki način nedostojni ili neadekvatni. Mi često nismo ni svesni toga da strah vuče nevidljive konce naših svakodnevnih odluka, ali ako se ujutro ne budete inspirisani onim što vas čeka u budućnosti, onda je to zasigurno i vaš slučaj.

Mi živimo u kuturi straha, tako da ne treba da čudi to što, uprkos činjenici da ljudi danas žive duže nego bilo kada tokom istorije – što znači da manje (a ne više!) stvari preti našem opstanku – milioni ljudi danas provode svoje živote u senci straha, neprestano izbegavajući ono što ih plaši, umesto da idu za onim što ih inspiriše.

Kako bi se opisala nestalna, neizvesna, kompleksna i neodređena priroda savremenog života, skovan je termin VUCA (volatile, uncertain, complex, ambiguous). Ali, budimo realni – nikad nismo ni imali izvesnost! Međutim, u našem isuviše povezanom svetu današnjice, vesti nas bombarduju razlozima da grizemo nokte, pravimo zalihe toalet papira i igramo na sigurno. Strah je normalizovan do tačke gde više i ne možemo da prepoznamo koliko odluka on diktira.

Pa ipak, istorija je uvek iznova pokazivala kako, onda kada strah najviše besni, hrabri potezi donose najveće nagrade. Zbog toga moramo biti promišljeni i ne dozvoliti strahu da zauzme mesto vozača u našem životu. Moramo biti odlučni u tome da budemo hrabriji – u svom poslovanju, načinu života, liderstvu.

Bezbroj puta u mom životu, od mog relativno zatvorenog detinjstva na maloj farmi krava muzara u ruralnom kraju u Australiji, do mog odraslog doba i života širom sveta, od Papue Nove Gvineje do Singapura, shvatila sam da svaki put kada odlučim da stupim u akciju u prisustvu svog straha – da *ne* igram na sigurno u svom životu – ublažavam moć koju strah ima nada mnom i povećavam sopstvenu snagu.